

Zbrodnia Wołyńska

<http://zbrodniawolynska.pl/zw1/historia/142,Kalendarium.html>
2018-06-22, 12:53

Kalendarium

1941/1942 r. - początek organizowania oddziałów zbrojnych przed ludność ukraińską na Wołyniu, m. in. w celu obrony przed akcjami pacyfikacyjnymi prowadzonymi przez jednostki niemieckie z użyciem policji ukraińskiej. Powstaje wówczas partyzantka dowodzona przez Tarasa Borowcia-Bulbę, przed wojną związanego z orientacją petlurowską, nosząca nazwę Ukraińska Powstańcza Armia (UPA).

- **1941/1942 r.** - początek organizowania oddziałów zbrojnych przed ludność ukraińską na Wołyniu, m. in. w celu obrony przed akcjami pacyfikacyjnymi prowadzonymi przez jednostki niemieckie z użyciem policji ukraińskiej. Powstaje wówczas partyzantka dowodzona przez Tarasa Borowcia-Bulbę, przed wojną związanego z orientacją petlurowską, nosząca nazwę Ukraińska Powstańcza Armia (UPA).
- **Wiosna/lato 1943 r.** - ataki na Tarasa Borowcia-Bulbę za odrzucenie przez niego propozycji podporządkowania się OUN-B i przyłączenia się do trwających czystek Polaków.
- **Koniec 1942 r.** - konferencja referentów wojskowych banderowskiej frakcji OUN we Lwowie, w trakcie której zdecydowano, że należy przystąpić do tworzenia oddziałów partyzanckich, mających w odpowiednim momencie zainicjować ogólnonarodowe powstanie. Ustalono także, że przed wybuchem powstania należy pod groźbą śmierci przymusowo wysiedlić z ziem ukraińskich wszystkich Polaków i Żydów, a tych, którzy nie zechcą wyjechać dobrowolnie, zabić.
- **1942/43 r.** - powstanie na Wołyniu oddziałów partyzanckich tworzonych przez OUN-Bandery, które zaczęły używać bardzo popularnej na Wołyniu nazwy UPA.
- **9 lutego 1943 r.** - wymordowanie przez oddział UPA Hryhorija Perehijniaka „Dowbeszki-Korobki” mieszkańców polskiej wsi Parośle (przeszło 150 Polaków).
- **Marzec/kwiecień 1943 r.** - dezercja ze służby niemieckiej około 5 tys. policjantów ukraińskich, uczestniczących poprzednio w eksterminacji ludności żydowskiej i ich przejście do partyzantki banderowskiej.
- **W marcu i kwietniu 1943 r.** - największe nasilenie zbrodni UPA, głównie w powiatach sarneńskim, kostopolskim i krzemienieckim.
- **Marzec 1943** - wymordowanie co najmniej 179 osób w Lipnikach przez oddziały UPA podległe Iwanowi Łytwyńczukowi - "Dubowemu".
- **22/23 kwietnia 1943 r.** - spalenie wsi Janowa Dolina, zamordowanie ok. 600 Polaków przez oddziały UPA pod osobistym dowództwem „Dubowego”.
- **Maj-czerwiec 1943 r.** - rozszerzenie „antypolskiej akcji” przez UPA na powiaty dubieński, łucki i zdołbunowski.
- **Czerwiec 1943 r.** - wydanie przez Dmytra Klaczkińskiego „Kłyma Samura” rozkazu wymordowania polskiej ludności Wołynia.
- **Lipiec-sierpień 1943 r.** - akcje UPA objęły cały Wołyń.
- **11-12 lipca 1943 r.** - apogeum pierwszej fazy terroru ukraińskiego wobec Polaków na Wołyniu. 11 VII równoczesne uderzenie UPA na 99, a 12 VII na 50 wsi polskich (min. Poryck, Sądowa, Zagaje, Kisielin).

- **Lipiec-sierpień 1943 r.** - największa fala napadów UPA na polskie miejscowości (tylko w lipcu zginęło co najmniej 10 tys. Polaków).
- **28-31 sierpnia 1943 r.** - ataki UPA skierowane na 85 miejscowości, głównie w powiatach kowelskim, włodzimierskim oraz lubomelskim (m. in. Ostrówki i Wola Ostrowiecka).
- **Lipiec-sierpień 1943 r.** - największe natężenie działania wokół baz polskiej samoobrony (np. w Hucie Stepańskiej, zniszczonej 18 lipca 1943 r. przez UPA, oraz 30 sierpnia 1943 r. w Przebrażu koło Łucka, gdzie ataki UPA zostały odparte).
- **1943/44 r.** - kolejna fala napadów UPA na polskie miejscowości w powiatach: rówieńskim, łuckim, kowelskim i włodzimierskim.
- **połowa stycznia 1944 r.** - rozpoczęcie koncentracji polskich oddziałów, ok. 6,5 tys. zgrupowanie żołnierzy przyjęło nazwę 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK. W ramach działań bojowych 27. DP toczyła walki z placówkami ukraińskimi oraz z Niemcami. W lipcu 1944 r. została zmuszona do przebiccia się na Lubelszczyznę.
- **połowa 1943 r.** - pojedyncze zabójstwa Polaków w Galicji Wschodniej.
- **koniec 1943 r.** - podjęcie decyzji przez centralne kierownictwo OUN-B i UPA na terenie Galicji Wschodniej - pod przywództwem Romana Szuchewycza „Tarasa Czuprynki” - o depolonizacji tych obszarów. Rozpoczęcie przez Ukraińców kolportażu ulotek skierowanych do Polaków, nakazujących opuszczenie Galicji Wschodniej pod groźbą śmierci, a następnie przystąpienie do realizacji tych zapowiedzi.
- **Luty 1944 r.** - ostanía fala napadów UPA na Polaków na Wołyniu (np. na klasztor w Wiśniowcu).
- **1943/1944 r.** - pierwsze mordy zbiorowe na Polakach w Galicji Wschodniej dokonane przez UPA (min. Kruhów i Markowa).
- **Luty 1944 r.** - wzrost liczby napadów UPA na osiedla polskie, zwłaszcza w województwie stanisławowskim i tarnopolskim (np. Hanaczów i Berezowica, Korościatyn).
- **28 lutego 1944 r.** - wymordowanie mieszkańców wsi Huta Pieniacka (śmierć ok. 600 osób) przez policyjny 4. pułk policji SS, złożony z ochotników do dywizji SS „Galizien”.
- **11 marca 1944 r.** - wymordowanie przez oddział UPA (prawdopodobnie wspierany przez ochotników do SS „Galizien”) Polaków w klasztorze dominikanów w Podkamieniu.
- **Marzec 1944 r.** - przesunięcie fali zbrodni UPA na teren województwa lwowskiego (np. Huta Wierchobuzka, Wołoczków, Wasylów).
- **Kwiecień 1944 r.** - ataki UPA na Polaków obejmują całą Galicję Wschodnią. W kwietniu 1944 r. liczba ofiar wyniosła 8 tys. osób.
- **9/10 kwietnia 1944 r.** - przystąpienie UPA do mordów na linii od Hanaczowa na północy aż po wsie na południu woj. stanisławowskiego (np. w Tomaszowcach spalono trzysta gospodarstw i zabito 40 Polaków, spalono Pniaki, Sokołów, Zady).
- **12 kwietnia 1944 r.** - wymordowanie przez UPA około 100 Polaków w Hucisku.
- **Maj-sierpień 1944 r.** - kontynuacja akcji UPA przeciwko Polakom (np. Bryńce Zagórne, gdzie zginęło ponad 120 osób, napad na polskich pasażerów pociągu w Zatyłu).
- **Koniec lipca 1944 r.** - podjęcie we Lwowie jawnej działalności przez polskie struktury administracyjne oraz garnizon AK po zdobyciu miasta przez wojska radzieckie i polskie. Ostatecznie rozmowy pomiędzy dowództwem AK a władzami sowieckimi zakończyły się aresztowaniem polskich oficerów przez NKWD oraz rozbrojeniem i internowaniem ujawnionych oddziałów AK we Lwowie i na prowincji.

- **Wrzesień 1944 r.** - pierwsze rozkazy dowództwa UPA nakazujące ograniczenie czystek antypolskich.
- **1944/1945 r.** - kolejna fala napadów na polskie miejscowości w woj. tarnopolskim (ginie kilka tysięcy Polaków m. in. w Wichrowicy).
- **Maj 1945 r.** - rajd sotni UPA „Wowky” po Lubelszczyźnie w trakcie którego zabito kilkudziesięciu Polaków (m. in. w Borydycy), uznawany za epilog masowych antypolskich czystek.
- **Marzec-czerwiec 1944 r.** - wkroczenie oddziałów UPA na Lubelszczyznę. Powstanie polsko-ukraińskiego frontu. Wzajemne lokalne napady na wsie. W walkach zginęło w sumie kilka tysięcy Polaków i Ukraińców.
- **9/10 marca 1944 r.** - polskie uderzenie na ukraińską wieś Sahryń.
- **15 marca 1944 r.** - zabicie 33 Polaków na stacji kolejowej w Gozdowie przez miejscową bojówkę OUN złożoną z byłych policjantów na służbie niemieckiej.
- **Luty-kwiecień 1945 r.** - fala wzajemnych napadów na ukraińskie i polskie wioski w pasie od Lubaczowa po Sanok.
- **Marzec-kwiecień 1945 r.** - atak polski na ukraińską wieś Pawłokoma (zginęło 365 osób), a następnie uderzenie UPA na polską wieś Wiązownica (zginęło ok. 100 Polaków).

Galeria zdjęć

